

Årsöversikt 2024

Folkuniversitetet

Om Folkuniversitetet

Folkuniversitetet bedriver folkbildning och vuxenutbildning i nära anknytning till universitet och högskolor och är fristående från partipolitiska, religiösa och kommersiella intressen.

Vår vision

Folkuniversitetet är en nationell och internationell organisation som bidrar till en positiv samhällsutveckling. Vi ska vara den främsta idéburna organisationen för det livslånga läran-

det. Kunskap har ett värde, både för individen och för samhället. Kunskap ger inte bara färdigheter och ökad förståelse av omvärlden, utan skapar också förutsättningar för engagemang, delaktighet och tolerans. Den får människor att växa som individer och som medborgare. Genom kunskap och skapande ska vi ge människor förutsättningar för ett rikare liv. Vi ska vara en naturlig mötesplats för människors kunskapssökande, lärande, kulturupplevelser och reflektion.

Verksamhetsidé

Folkuniversitetet bedriver folkbildning och vuxenutbildning i nära anknytning till universitet och högskolor och är fristående från partipolitiska, religiösa och kommersiella intressen.

Folkuniversitetet hävdar kunskapens betydelse för vårt samhälle och värnar allas lika värde liksom de demokratiska principer som samhället vilar på. Internationella utbyten utvecklar vår verksamhet och ger deltagarna viktiga erfarenheter.

Folkbildningstanken

Folkbildningstanken genomsyrar Folkuniversitetets pedagogik, organisation och värderingar. Centralt för folkbildningstanken är att bejaka och dra nytta av mångfald. Varje deltagare bär med sig erfarenheter och kunskaper som kan vara av värde för de andra. Samtalet och utbytet deltagarna emellan är en del av bildningsprocessen.

Folkuniversitetets historia i korthet

När nya universitet och högskolor växte fram vid 1900-talets början väcktes tanken på att sprida kunskap från universiteten vidare till allmänheten. Studenter började arrangera egna studiecirklar för människor som inte studerade på universitetet. Huvudsakligen anordnades kurser och föreläsningar inom språk, historia och litteratur.

Med hjälp av universitet och studentkårer bildades studieledarföreningar för att samordna verksamheten. 1942 bildades Folkuniversitetet som fick status som studieförbund 1947. Under 1960-talet omorganiserades verksamheten till stiftelseform med studentkårerna, universiteten och Folkuniversitetsföreningen som stiftare.

Folkuniversitetet består av fem olika stiftelser med säte i Stockholm, Uppsala, Göteborg, Lund och Umeå. Därtill finns ett gemensamt förbundskansli. I våra styrelser sitter representer från universiteten, studentkårerna och Folkuniversitetsföreningen.

Icke vinstdrivande

Folkuniversitetet är en icke vinstdrivande organisation. Eventuellt överskott återinvesteras för att utveckla verksamheten.

Innehåll

Ordförande och generalsekreterare	4
Folkuniversitetet i media	5
Folkbildning i förändring	6
Verksamhet som gör skillnad	8
Noterat	15
Våra verksamheter	16
Organisation	17
Styrelse	18
Folkbildning 2024	20
Statistik 2024	21
Året i siffror	22

Att förstå världen och varandra

Det är djupt mänskligt att vilja förstå. Se samband och forma en världsbild som hänger ihop. Idag har vi ständig tillgång till ett informationsflöde som kan verka oändligt. Det borde vara enklare än någonsin att forma en sammanhängande förståelse – men har det någonsin varit svårare?

Den bild som tonar fram ur informationsflödet är mångtydig och motsägelsefull. Globalt görs stora framsteg inom centrala framtidsfrågor som energilagring, förståelsen för det biologiska livets villkor och inte minst inom medicinsk forskning och behandling. Vi glömmer lätt att Covid 19-pandemin inte gick över av sig själv utan tack vare en bred kunskapsbas lagd av forskning och en global vaccinationskampanj utan motstycke. Den globala spädbarnsdödligheten har halverats sedan millennieskiftet. Kunskaperna om vårt förhållande till planetens begränsningar och riskerna med att nonchalera dem har vuxit fantastiskt.

Samtidigt används enorma resurser till krig, upprustning och överutvinning av jordens ändliga resurser. Att klimatförnekande politiker motverkar omställningen till ett hållbart samhälle har vi vant oss vid sedan länge. Idag måste vi kalla även många i övrigt hyggligt ansvarsfulla beslutsfattares inställning till klimatförändringen för resignerad. Demokratin försvagas på bred front och även i "stabila demokratier" pågår en uppluckring av rättsstaten och en, ofta avsiktlig, försvagning av civilsamhället och en krympning och polarisering av offentligheten.

Även i vårt land finns allt tydligare skillnader av hur medborgarna uppfattar samhället. Sverige framstår ännu, med

"Även i vårt land finns allt tydligare skillnader av hur medborgarna uppfattar samhället."

stöd i sociala indikatorer, som ett av de länder på jorden där det finns goda förutsättningar för hela befolkningen att leva ett rikt liv. Å andra sidan är det många som inte alls känner igen sig i det resonemanget utan upplever utanförskap och ensamhet. De hänvisar till de i Sverige sedan länge växande ekonomiska klyftorna och uppfattar att de egna möjligheterna är starkt begränsade. Det ger grogrund för oro och ilska, och kan yttra sig i olika former av misstro, hat och hot. Medan de flesta samhällsfunktioner ännu är någorlunda intakta finns en bekymrad diskussion om flera av dem, från järnväg till sjukvård, från skola till rättsväsende, från socialtjänst till äldreomsorg.

Folkuniversitetet arbetar med folkbildning och vuxenutbildning i en mängd olika former. I vår verksamhet möter vi människor från alla delar av samhället, människor som har olika syn på både världen och på vårt samhälle. Vi tror att det är en stor fördel att människor med olika bakgrund och förutsättningar samlas i våra verksamheter. Men det räcker förstås inte att vistas under samma tak för att man ska kunna föra resonemang som förändrar, eller ens nyanserar, världsbilder. Kan vi göra mer för att öka förståelsen mellan olika grupper?

Under 2024 fastställde Folkuniversitetet dokumentet målbild 2035, ett dokument som beskriver åt vilket håll vi vill utveckla organisationen under den kommande tioårsperioden inom ett antal områden. Det kanske mest utmanande för oss som organisation handlar om just den problematik som den här texten försöker beskriva. I målbild 2035 uttrycker vi oss så här: "Vårt bildningsarbete ger människor förutsättningar för fördjupat, kunskapsbaserat deltagande i frågor om demokrati, mångfald och hållbarhet".

Så är det redan idag, men vi kommer att driva dessa frågor med ännu större medvetenhet och eftertryck under den kommande tioårsperioden. Bildning och kunskap blir allt viktigare, både för medborgarnas möjligheter och för att bevara ett öppet samhälle och dess demokrati, frihet och rättigheter.

Vi kommer aldrig att förvänta oss att de som jobbar hos oss eller deltar i vår verksamhet ska dela samma världsbild. Men med kunskap som grund kommer vi att arbeta än mer för att öka förståelsen mellan människor med olika syn på världen och samhället. Kunskap förändrar.

Sverker Sörlin, ordförande

Gunnar Danielsson, generalsekreterare

Folkuniversitetet i media

”Väldigt skönt att jobba i lera och få vila hjärnan en stund”

Publicerad idag kl. 10:00

Kreativitet och gemenskap mot ensamhet

På Folkuniversitetets keramikkurs för daglediga främjas tillit och kreativitet i projektet Att förebygga ofrivillig ensamhet. Syftet är att skapa ett sammanhang där deltagarna kan komma precis som de är och delta efter förmåga och dagsform.

Att arrangera keramikverksamhet för dem som behöver det allra mest är något utbildningsledaren Ingela Bäckman brinner för.

– Det är folkbildning när den är som bäst.

I projektet som finansieras av Socialstyrelsen kan deltagarna kan vara sig själva och upptäcka hur gemenskap och kreativitet kan lätta vardagen.

(Västerbottenskuriren)

Docent Jerker Liljestrand gav nyligen en mycket intressant föreläsning inom Humanisterna Gotland.

FOTO: JENS LJLJESTRAND

FÖRENINGSLIV

Kvinnors rättigheter inom sexuell/reproduktiv hälsa. Docent Jerker Lil-

vikta nyckelhändelser har hjälpt till att accelerera framstegen, t ex FN-konferensen om Befolkning och Utveckling i Kairo 1994 och

Kvinnors rättigheter inom sexuell/reproduktiv hälsa

Docent Jerker Liljestrand, internationellt framstående gynekolog med ett stort antal år i låginkomstländer, höll en mycket uppskattad föreläsning där han framhöll att kvinnors och nyfödda barns hälsa har förbättrats avsevärt de senaste decennierna. Arrangörer var Humanisterna Gotland, Folkuniversitetet och Biblioteken på Gotland.

(Gotlands Tidningar)

”Vi ska få in unga i konstlivet”

Det samarbete mellan föreningen Konstnär Molen och Folkuniversitetet skapar just nu konst av ett stort gäng kreativa ungdomar. Målarstaden pågår för fullt för tredje året, och deltagarna inspireras av erfarna konstnärer från trakten.

Kreativa ungdomar i Karlskoga

I Karlskoga gick unga på målarkollo. De provade på allt från att måla akvarell och teckna med kol till att skulptera i lera och skapa musik. Veckan avslutades med en vernissage där barnens konst visades upp för familj och vänner. Verksamheten arrangerades av Folkuniversitetet och föreningen Konst runt Möckeln med stöd av Karlstad kommun.

(Karlskogakuriren)

Robotteknik och automation - två kurser som ligger rätt i tiden

Industrins teknikskifte skapar nya kompetensbehov. Där av har Högskolan Väst i samarbetet med Folkuniversitetet tagit fram nya kurser inom produktionsteknik som ges som uppdragsutbildningar.

Robotteknik och automation

Industrin står inför nya kompetensbehov. Högskolan Väst och Folkuniversitetet har därför tagit fram nya kurser inom produktionsteknik, som ges som uppdragsutbildningar på distans eller i hybridform.

– Med hjälp av Folkuniversitetet kan vi nå ut bredare i Sverige, säger Per Nylén, vid Högskolan Väst.

(Verkstäderna)

Lönen gick ner när Sofia bytte jobb, men hon jobbar nu dagtid och slipper sena skift varannan vecka.

Sofia gick från lager till sjukhus

Sofia Dahlqvist bytte truckjobbet mot ett mindre tungt arbete. Genom Folkuniversitetets tvååriga utbildning omskolade hon sig till medicinsk sekreterare och fick jobb direkt efter examen. Utbildningen finansierades delvis av omställningsstudiestödet. Sofia trivs bra med sitt nya jobb och råder andra att ta steget att omskola sig.

(Expressen)

Folkbildning i förändring

”Vi har trollfabriker, falska narrativ och desinformation. Då blir folkbildning viktigare än någonsin.”

2024 präglades av förändringar. Den globala och politiska oron är påtaglig, och värderingsförändringar samt demografiska och globala utmaningar gör avtryck på vår samtid. I det sammanhanget har folkbildningen som helhet en viktig uppgift i att skapa sammanhang, förståelse och nya möjligheter för både individ och samhälle.

Det nya statsbidragssystemet, som Folkbildningsrådet lanserat, träder i kraft från och med 2025. Syftet är gott - att främja kvalitet framför kvantitet, minska risken för bidragsfusk samt tydligare definiera studieförbundens profiler. I det nya systemet ska varje studieförbund göra ett nationellt verksamhetsåtagande för en treårsperiod, och åtagandet ska förhålla sig till fem kvaliteter: bildning, utbildning, demokrati och delaktighet, civilsamhälle och kulturliv. Folkuniversitetets arbete med att utforma och förankra ett nationellt verksamhetsåtagande gav resultat. Organisationen tilldelades en ökad andel av statsbidraget. Folkbildningsrådets beslut bekräftar vårt långsiktiga fokus på kvalitet och relevans. Samtidigt har regeringen beslutat om successiva nedskärningar av statsbidraget till studieförbunden, med nästan en tredjedel under de kommande tre åren, vilket gör framtiden osäker för många aktörer. Studieförbunden visade dock prov på sin förmåga att mobilisera och kunde i juni lämna in en protestlista med 30 000 namnunderskrifter till utbildningsministern.

Som en motvikt till nedskärningarna presenterades regeringens folkbildningsutredning sommaren 2024. Utredaren

Christer Nylander framhöll: ”Vi har trollfabriker, falska narrativ och desinformation. Då blir folkbildning viktigare än någonsin.” Utredningen förespråkade en fortsatt självförvaltningsmodell genom Folkbildningsrådet. Detta förstahandsförslag fick brett stöd inom folkbildningen och ligger i linje med Folkuniversitetets vision om en fri och stark folkbildning. Andrahandsförslaget, där folkbildningen skulle läggas under en myndighet, avfärdades av de flesta som en mindre lämplig lösning. ”Ett fritt och livskraftigt civilsamhälle är avgörande för demokratin, och folkbildningen spelar en central roll i detta sammanhang,” betonade Gunnar Danielsson, Folkuniversitetets generalsekreterare, i remissvaret på utredningen.

Det är svårt att fullt ut överblicka konsekvenserna av neddragningarna av statsbidraget till folkbildningen. Men en rapport från Studieförbunden i samverkan slår fast att neddragningarna framför allt drabbar glesbygd och kulturverksamhet, och inom kulturvärlden talas det om att neddragningarna i bidraget till studieförbunden tystar det svenska musikundret. Glädjande nog gäller detta inte Folkuniversitetets replokaler i Region norr, där tillgången till replokaler till och med ser ut att öka något. I en debattartikel i Altinget skriver Mikael Brännvall, vd Svensk scenkonst och Joppe Pihlgren, verksamhetsledare Svensk Live, att studieförbundens musikhus och replokaler varit viktiga förutsättningar för landets musikaliska talangutveckling.

Trots tidens utmaningar bär folkbildningen på stora möjligheter för både människa och samhälle. Folkuniversitetet är huvudman för flera folkhögskolor, en skolform med fokus på individanpassning som ser goda resultat bland eleverna. Folkhögskolan är till för alla men fungerar särskilt bra för dem som inte haft en rak väg genom det obligatoriska skolsystemet. Anna Ekström, ordförande i Nordens folkhögskola Biskops-Arnö och i Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation, påpekar i en debattartikel i DN i oktober: ”Alldeles för få vet att det är hos oss som personer med funktionsnedsättning får utbildning som leder till arbete, vidare utbildning och livschanser.” Jesper Falkheimer, ordförande i Folkuniversitetet, Region syds styrelse, är inne på samma tankebanor när han talar om folkbildningen: ”Folkbildning ger människor en andra chans att ta sig in i gemenskapen och samhället och bidrar också till ett allmänt kunskapserbjudande som inte är direkt kopplat till högskolepoäng.”

Folkbildningens möjligheter är värda att kämpa för. Folkuniversitetet gör sin röst hörd genom engagemang i samhällsdebatten, att skriva remissvar till politiska betänkanden, delta i Almedalen och i media lyfta folkbildningens roll. Samtidigt arbetar vi internt med att utveckla vår verksamhet och anpassa oss till nya villkor och förhållanden. Det nya verksamhetsåtagandet för 2025–2027 har inte bara stärkt organisationens interna arbete utan har också bidragit till en tydligare profilering av vad vi står för.

Folkuniversitetet fortsätter alltså att vara en samlande kraft för bildning, utbildning och demokratisk utveckling – i en föränderlig tid då folkbildningen behövs som mest.

Text: Lotta Gullers, nationell samordnare

Verksamhet som gör skillnad

”Tidigare såg jag mig själv som icke-smart, men idag vet jag att det inte är sant.”

Folkuniversitetets verksamhet ska genom kunskap och skapande ge människor möjlighet till ett rikare liv. Det betyder att vår verksamhet ska bidra till en positiv skillnad i människors liv, ge individen möjlighet att göra framsteg och hitta sin plats i samhället, oavsett bakgrund och livshistoria.

De fastslagna målen för folkbildningen sammanfaller med målen för Folkuniversitetets övriga verksamhet inom vuxenutbildning såsom gymnasieskolor, konst- och kulturutbildningar, uppdragsverksamhet med mera. Den gemensamma utgångspunkten är att fler människor ska få nya och återkommande möjligheter att gå vidare - i arbetsliv, studier och personlig utveckling. I en tid av snabb samhällsutveckling, där automatisering och förändrade krav på arbetsmarknaden är påtagliga, erbjuder vi vägar för omskolning och kompetensförstärkning. Folkuniversitetet samarbetar med flera omställningsorganisationer för att stötta människor som behöver finna nya vägar.

Ibland behöver vi göra drastiska förändringar i vårt yrkesliv. Marcus Bengtsson, som drabbats av en nackskada och stress, fann en ny riktning genom Folkuniversitetets Rusta och matcha-verksamhet i Klippan. Hans dröm är att bli kurator, och han känner att han är på väg mot målet. Marcus betonar att bemötandet från hans coach har varit avgörande. ”Jag kan sammanfatta det med tre ord: respekt, acceptans och välkomnande,” säger Marcus.

På komvux i Jönköping möts Jim Brolin och Marcus Wand-

man. Jim behöver efter en stökig gymnasietid komplettera sina gymnasiestudier medan Marcus läser för att kompensera för en kort skolgång under knappa förhållanden i Irak. Båda har siktet inställt på högre studier och uppskattar lärarna. ”Lärarna är underbara”, säger Jim. ”Om man vill lära sig saker kommer man att göra det.” Marcus tillägger att komvux har gett honom nya insikter. ”Tidigare såg jag på mig själv som icke-smart, men idag vet jag att det inte är sant.” Läs mer om Jim och Marcus på sidan 13.

I Uppsala deltar ukrainska flyktingar i ett projekt för att förbättra sin svenska och få arbete inom sina yrkesområden. Olesia Kornet, som i Ukraina arbetat som förskollärare och biträdande rektor, har fått praktik på en förskola där hon tränar på svenskan. Ganna Mostova, som har en master i internationell ekonomi, har en praktikplats hos Knivsta kommun. Båda två har möjlighet till vikariat på sina respektive praktikplatser efter avslutad praktik. ”Jag är så tacksam över att få göra en praktik som svarar mot mina egna erfarenheter och mål”, säger Ganna.

Lusten att lära sjuder i Monarkhusets klassrum i Varberg. Eleverna, som kan ha intellektuell funktionsnedsättning eller förvärvade hjärnskador, går komvux som anpassad utbildning. Folkuniversitetets lärare Carin Brenke brinner för allas rätt till utbildning och studier och tycker det är roligt att se individer växa. Många av eleverna har tråkiga upplevelser bakom sig, men när de känner trygghet och tillit till sin lärare och varandra blommar de ut och får stärkt självförtroende. Nu har Carin initierat ett nätverk i länet för andra aktörer som arbetar med anpassad utbildning. ”Vi lär av varandra över kommungränserna med fokus på en grupp elever som ofta glöms bort”, säger hon.

Bildning har ett egenvärde, vilket utredaren Christer Nylander lyfter fram i sitt betänkande *Bildning, utbildning och delaktighet – folkbildning i en ny tid*. Ett gott exempel hittar vi i Umeå. Där anordnar Folkuniversitetet föreläsningsserien Konst, kaffe och kaka, som kombinerar konst, arkitektur och bakverk. I det byggnadsminnesmärkta huset på Nygatan får deltagarna konstvisningar, föreläsningar och ekologiska bakverk. ”Vi är stolta över att presentera denna unika konstsamling i ett folkbildande sammanhang,” säger Martin Höög, stiftelserektor. Föreläsningsserien erbjuder inte bara kunskap utan också en plats för gemenskap och social interaktion, särskilt värdefullt för deltagare som kan känna sig ensamma.

Text: Lotta Gullers, nationell samordnare

Foto: Magnus Laupa

Rörelseglädje med forskningsbaserad dans

Från skam till glädje med kulturens hjälp. Balettakademiens dansklasser för personer med Parkinson påverkar både kroppen och själen.

Pia Toremar kommer till Balettakademin en gång i veckan, precis som de andra som står i ringen. Bakom henne står rullatorn. Hon dansar med ett leende.

– Jag var deprimerad och skämdes för att jag gick med rullator i den här åldern. Genom glädjen jag får här har känslan försvunnit. Dansen har suddat bort skammen.

Alla har Parkinson i olika stadier. Några är överrörliga, ett vanligt symptom. Någon använder rullstol. Hos andra är sjukdomseffekten svår att se för ett utomstående öga.

UNDER EN DRYG TIMME går koreografin från sittande via stående till rörelse i hela rummet. Allt avslutas med en spegelövning där deltagarna två och två följer

varandras gester.

Ett slags andäktighet infinner sig.

– Åh, vad vackert! säger en kvinna.

Dans för Parkinson är en del av Balettakademiens arbete med Danshälsa. Verksamhetsutvecklare är Åsa N Åström, som också leder Parkinsonklasserna tillsammans med sin kollega.

Dansen är en frizon, säger hon.

– I vardagen som Parkinsonpatient är man ofta den som avviker. När man går till sin fysioterapeut kretsar behandlingen kring sjukdomen. Här kommer man till ett sammanhang där alla är i samma situation, man får vila från tanken på kroppens begränsningar och istället känna mod och självförtroende.

FAKTA

Internationell definition av Danshälsa (IADMS): "Danshälsa erbjuder holistiska, evidensbaserade aktiviteter för individen för att hantera och anpassa sig till fysiska, mentala och sociala hälsoutmaningar. I Danshälsa engagerar utbildade dansare och pedagoger deltagare som dansare snarare än patienter, i lekfulla, interaktiva, konstnärliga metoder."

Åsa hämtade metoden Dance for PD från USA och utbildade sig till Dans för Parkinson-pedagog. Nästa år firar verksamheten på Balettakademin tioårsjubileum.

SEDAN DEN FÖRSTA gruppens fem medlemmar har deltagarantal och utbud växt. Idag erbjuder man dans på äldreboende liksom digital dans. Nyligen framträdde en grupp på Dansmuseet i Stockholm. Även diagnosfältet har vidgats. Grupper finns för personer som haft stroke eller som har andra neurologiska diagnoser. Man samarbetar med Beroendecentrum och med Kraftens hus, som riktar sig till personer som genomgår cancerbehandling.

Gemensamt för alla klasserna är att de utgår från evidensprövad forskning.

– Tack vare hjärnforskningen kan man se hur dopaminnivåerna hos personer med Parkinson höjs när de dansar. Dopaminet styr viljan att sätta igång rörelser. Endorfinerna får fart, den som varit låg känner sig mindre deppig, säger Åsa N Åström.

För den som darrar och är stel på grund av Parkinson blir effekten slående.

Och så var det ju det där med själen.

– I dansen tar jag med hela min personlighet, den jag varit och den jag är nu. Jag får känna mig vacker inifrån och ut. Det handlar om ett slags konstnärlighet, säger Åsa N Åström.

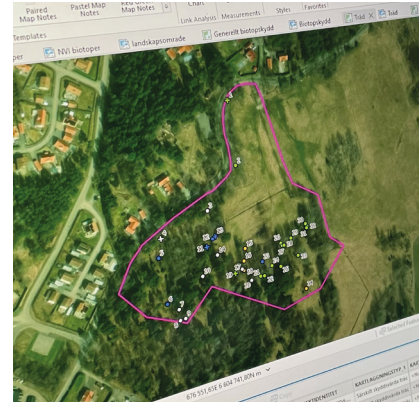
ISALEN PÅ Balettakademin är passet slut för Regina Bergendahl som kommer inte bara en utan två gånger i veckan. Hon ser effekten på mobilens stegmätare. Den säger att steglängden har ökat med 18 centimeter i snitt sen hon började dansa.

– Jag funderar själv över hur det kommer sig. Kan det vara så att dansen gör mig tryggare i mina rörelser överlag? Om man känner osäker på balansen tar man kortare steg.

Text: Kristina Lindh

Foto: Daniel Leonardsson

Från brevbärare till modern kartritare

Yrkehögskoleutbildningen Avancerad GIS-användare gav Tom helt ny yrkeskompetens och många möjligheter till nya arbeten.

Tom Brodin arbetade som brevbärare i Gävle under 25 år. Det var 25 år med tidiga morgnar, hundratusentals brev, adresser och trappor. Ett bra jobb, men tungt och slitsamt i längden. Ryggen började protestera. Två diskbrock och ett antal sjukdagar senare bestämde han sig. Han utmanade tryggheten och valde en helt ny väg – Tom började plugga.

Viss inspiration kom från en släkting som jobbade med GIS på Lantmäteriet. Lantmäteriet är en stor och stabil arbetsgivare i Gävle och GIS – geografiska informationssystem – är ett sätt att samla, hantera och analysera data. Med geografin som utgångspunkt länkar GIS samman olika lager av data och skapar därmed ett samlat underlag för djupare insikter om mönster, samband och situationer – vilket i sin tur bäddar för smartare beslut.

DETTA IT-JOBB VÄCKTE Toms intresse och han önskade sig en yrkesinriktad utbildning med stort arbetsfokus, det var trots allt många år sedan han satt i skolbänken. Släktingen rekommenderade Folkuniversitetets YH-utbildning Avancerad GIS-användare som gick på distans. Tom tog kontakt men fick nobben, han hade inte rätt behörighet och blev hänvisad att läsa engelska via Komvux. Efter ett år på Komvux försökte han på nytt och denna gång godkändes såväl behörighetskrav som urvalsprov. Bland ett par hundra sökande, erbjöds Tom en av de 35 utbildningsplatserna.

Det skulle visa sig att Tom tog sig igenom utbildningen utan problem.

– En viss nervositet kom smygande inför starten. Men den försvann ganska fort. Pluggandet gick bra, eftersom

utbildningens upplägg passade mig. Vi tog en uppgift i taget och betade oss metodiskt fram vecka efter vecka. Varje måndag presenterades en ny uppgift som skulle vara löst innan helgen. Det var ett tydligt och bra upplägg. Vissa uppgifter var så klart mer avancerade och kunde bli stressiga, det mesta funkade dock utan större tidspress för min del. Men så var jag också väldigt nogga med att ha jobbat igenom alla labbövnningar innan uppgiften kom. Det är möjligt att jag var väldisciplinerad... men jag tänkte inte så. Jag drevs mest av att det var roligt, jag ville hela tiden lära mig mer.

UTBILDNINGENS TVÅ LIA-perioder (kvalificerad form av arbetsplatsförlagt lärande) skulle visa sig bli avgörande. I sin jakt efter LIA-plats fick Tom kontakt med Calluna. Ett miljökonsultföretag som specialiserat sig på biologisk mångfald i förhållande till samhällsutveckling. Han gjorde båda sina LIA-perioder där och efter examen klev han återigen in på Calluna, men nu som projektanställd och delaktig i en mängd olika projekt.

– Så här i efterhand känner jag tacksamhet över att allt har gått bra, från början till slut. Det är trots allt bara 1,5 år sedan jag började plugga engelska på komvux och nu sitter jag här med avancerad GIS-kompetens... Ja, det var lätt värt det!

Text: Anna Levrén

FAKTA

GIS står för Geografiska informationssystem. En GIS-användare samlar in, lagrar och presentera geografisk information och presenterar den på ett överskådligt och tillgängligt sätt, ofta i form av digitala kartor. Geografisk information är data om sådant som vi ser i vår omgivning.

Intensiva svenskkurser gav läkarjobb i Sverige

Österrikaren Julius Mätzler kom till Sverige i maj 2023. Efter mindre än ett år i Stockholm talar han en närmast felfri svenska och arbetar som läkare på Karolinska sjukhuset.

Det är lätt att intervjuar Julius Mätzler. Trots en slamrig miljö på kaféet i Stockholm uppfattar han alla frågor direkt och svarar distinkt på en svenska som han tillägnat sig på kort tid.

– Jag flyttade till Sverige på en lördag och på måndagen började jag min första kurs, berättar han.

Sedan i fjol har Julius gått ett tiotal språkkurser i Folkuniversitetets regi med intensiva studier från 9 till 16 varje dag, i regi av kunniga lärare. Samtidigt har han tränat upp yrkesvokabulären, medicinska svenska, via onlinekurser på nätet.

Hur svårt var det att lära sig svenska?

– Det hjälper att jag har tyskan, verkligen. Så många ord liknar varandra. Ord-förrådet är lättare för mig att öva upp än vad det är för någon från Spanien eller Frankrike. Men det fanns utmaningar för mig också, uttalet är väldigt annorlunda än på tyska.

32-ÅRIGE JULIUS MÄTZLERS läkarbana är en resa norrut. Han var ST-läkare i Österrike när coronakaoset bröt ut 2020. När pandemin lättade 2022 flyttade han till Amsterdam och skrev en masteruppsats i internationell hälsa.

Samtidigt fullföljde hans österrikiska flickvän en doktorsavhandling i mikrobiologi i London.

– Det var jobbigt att ha ett förhållande på långdistans. När vi båda var klara

bestämde vi oss för att börja i ett nytt land tillsammans.

VALET FÖLL PÅ Sverige, där flickvännen (numera sambon) hade studerat under ett halvår. Julius var då på besök flera gånger.

– Vi gillar Sverige, och för mig som läkare är arbetsvillkoren bättre. Det är mindre hierarkiskt här, alla kan tala med varandra; sköterskor, läkare och chefer. Det uppskattar jag.

Just nu arbetar Julius på Karolinska sjukhuset med en studie över långcovid- och postcovidpatienter, ett projekt som avslutas i höst. Planen är att fullfölja ST-tjänsten efter detta. AT-tjänsten gjorde han i Österrike.

– Jag vill ut i verksamheten och jobba på ett sjukhus bland patienter.

Vad visste du om Sverige innan du hade varit här?

– Abba, säger han skämtsamt. Ja, som alla barn i Österrike och Tyskland hade jag också växt upp med Astrid Lindgrens böcker.

Text: Lennart Frykskog

Foto: Carina Järvenhag

Jim och Marcus hittade rätt på komvux

Jim Brolin hoppade av gymnasiet och började jobba som säljare. Marcus Wandiman gick bara sju år i skolan i hemlandet Irak. Nu läser de på komvux vid Folkuniversitetet i Jönköping och satsar båda på en högre utbildning.

Marcus Wandiman och Jim Brolin sitter båda och pluggar i Folkuniversitetets lokaler på Bataljonsgatan i Jönköping. De känner bara varandra till utseendet eftersom de läser olika kurser, men när vi börjar prata upptäcker de flera gemensamma erfarenheter. De har båda jobbat som säljare, varit butikschef och "gillar att snacka".

Däremot har de vitt skilda bakgrunder. Medan Jim är född och uppvuxen här i Jönköping kom Marcus till Sverige som vuxen.

– Jag kom från ett jättehemska krig hit till Sverige med fallande snö och ljus i alla fönster. Det var kallt, men varmt och ljust i hjärtat, säger Marcus.

Han beskriver en tuff uppväxt i Mosul-dalen i norra Irak.

– Min familj är kurder, men jag pratade enbart arabiska och kan fortfarande inte ett ord kurdiska. Skolan i Irak var hemsk med lärare som slog oss elever för minsta sak. Det var jättekallt i klassrummet

och rutorna var trasiga. När jag slutade efter sju år kunde jag ingenting. Kanske är det därför som jag verkligen vill lyckas med mina studier nu.

MARCUS FICK SKAFFA sig egna kunskaper genom att jobba som alltiallo på en amerikansk militärbas. Det var där han fick upp ögonen för möjligheterna med datorer och internet.

– Jag såg hur soldaterna satt framför skärmarna och kunde se och prata med sina familjer hemma i USA. Det var häftigt, men på grund av hot mot min familj var jag tvingen att sluta jobba där, i stället startade jag eget inom it.

Jim gick motvilligt på gymnasiet i Jönköping. Han hoppade av första gången i ettan och sedan igen i trean när det endast var några månader kvar. Hans frånvaro på gymnasiet var drygt 87 procent.

– Jag jobbade i kiosken som låg intill skolan i stället. Jag gick på handel och administration, men kände att jag lika gärna kunde lära mig att sälja på ett jobb.

Mitt mål var att bli stjärnsäljare och jobba mig upp till vd-stolen, säger Jim och tillägger:

– Du tror att du kan lösa allting själv när du är tonåring. Man kan väl säga att jag var immun mot reprimander från mina föräldrar. Jag fick en ADHD-diagnos först som 20-åring, vilket betyder att jag inte fick något stöd under skoltiden.

Jim följde sin plan och har haft en mängd olika säljjobb, inklusive butikschef inom telekombranschen.

Varför är du ändå tillbaka i skolbänken?

– Det behövs en högre utbildning för att både kunna göra karriär och få en bra lön. Om du har en utbildning får du också betalt för din kunskap, inte enbart för tiden du lägger ner. Jag vill kunna jobba med större avtal och upphandlingar. Det kan jag inte i dag, säger Jim.

SINA DÅLIGA SKOLERFARENHETER till trots trivs de nu utmärkt på komvux.

– Hit går du för din egen skull och det märks också i klassrummet. Lärarna är underbara! De är förstående och lyssnar verkligen på dig. Om man vill lära sig saker kommer man att göra det, säger Jim.

Marcus säger att komvux har gett honom nya insikter både kunskapsmässigt och personligen.

– Tidigare såg jag på mig själv som icke-smart, men i dag vet jag att det inte är sant. Jag tycker det går jättebra att plugga och i fredags fick jag A i betyg på datorkunskap 1A. Det hänger ihop med att jag har mognat. Nu tar jag ansvar för mina studier och min framtid på ett helt annat sätt än tidigare, säger Marcus.

Deras bästa råd till den som funderar på att plugga på komvux är att ta chansen.

– Tro på dig själv och att du kan plugga. Ta chansen och passa på innan det är för sent om du vill ha bättre jobb, säger Marcus.

Text: Carina Järvenhag

FAKTA

Komvux är kommunal vuxenutbildning. På komvux kan man läsa på sfi-, grundskole- och gymnasienivå, gå en yrkesutbildning eller läsa enstaka kurser. Utbildningarna kan också vara anpassade för personer med särskilda behov.

Foto: Nicole Kling

”Skolan ska vara en positiv upplevelse”

På Södra Folkhögskolan i Uppsala får unga människor en ny chans att klara gymnasiet. De får individanpassad undervisning och målet är att ge fler chansen att uppfylla sina drömmar.

I Gottsunda centrum ligger Södra folkhögskolan i Uppsala som öppnades i september och nu har 17 elever – som går Allmän kurs med målet att klara sina gymnasiestudier. Anledningarna till att man går här kan variera, men många har en NPF-diagnos och/eller erfarenhet av psykisk ohälsa gemensamt. Såväl skolmiljö, som psykosocial miljö och pedagogik är anpassade efter detta.

– Folkhögskolan är en friare skolform med särskild pedagogik, där eleverna kallas deltagare för att poängtera att de är just aktiva medverkande, berättar Hanna Wretmark, verksamhetssamordnare på filialen Södra Folkhögskolan och fortsätter:

– Undervisningen bedrivs i små grupper med trygg stämning. Vi arbetar tematiskt med syfte att ge deltagarna en helhetskänsla. Tanken är att temana ska belysas tvärvetenskapligt och förankra kunskaperna i den verklighet som deltagarna möter.

Sedan december 2023 har Gottsunda-

klassats om, från att vara ett ”särskilt utsatt område” till att vara ett ”riskområde”, en positiv utveckling. Hanna Wretmark tror att det beror på det sociala engagemanget i stadsdelen och påpekar att skolans etablering här är viktig, både för lokalsamhället och för individen:

– Det finns ett utbildningsbehov här i Gottsunda. Många har en negativ skolerfarenhet och vi behövs för att fler ska få lyckas. Jag brukar prata om skolan som ett skepp som ska ta deltagarna till sina destinationer, till sina nästa steg i livet.

HANNES LEIDSTEDT, 19, tog studenten i somras men saknar betyg i matematik. För Hannes är målet högskolebehörighet och han hoppas kunna studera historia på Uppsala universitet och sedan få jobb på Röda Korsets dagliga verksamhet.

– Skolan behövs för dem som har halkat efter och som inte fått det stöd och den hjälp de behöver. Jag har NPF-diagnoser som har gjort det ännu svårare för

mig med motivationen, säger Hannes Leidstedt.

Anna Gustafsson Falck, lärare i svenska, ser att det finns en stor vilja bland deltagarna, men att förmågan kan variera med dagsformen. Att vara flexibel, positiv, tålmodig och lyhörd är läraregenskaper som Anna ser är extra viktiga här.

– Jag hoppas att deltagarna ska känna att skolan kan vara en positiv upplevelse och många har ett mål med utbildningen. Det är vanligt att man vill arbeta med människor och bidra till ett bättre samhälle.

TROTS PSYKISK OHÄLSA och odiagnosticerad ADHD lyckades Diana Viola Bohman, 30, genomföra sina gymnasiestudier för tio år sedan. Efter några år i Stockholm, där hon både gick på konstskola och arbetade, hamnade hon i en kris och flyttade hem till sina föräldrar.

I mötet med psykiatrik har Diana Viola Bohman hittat sitt kall i livet: hon vill hjälpa människor med psykisk ohälsa genom att själv bli läkare eller psykolog. Därför siktar hon på det högsta studieomdömet (4,0) och på så sätt bli antagen i urvalet folkhögskolegrupp (BF).

– Den här skolan ger folk en andra chans att komma dit de vill och kunna vara en del av samhället. Till den som läser detta och har psykisk ohälsa vill jag säga: det är inte kört, det går att må bättre.

Text: Nicole Kling

FAKTA: SÖDRA FOLKHÖGSKOLAN I UPPSALA

Södra folkhögskolan i Uppsala ligger i Gottsunda och är en filial till Södra Stockholms Folkhögskola. Skolan erbjuder Allmän kurs och hur länge studierna pågår beror på flera faktorer; deltagarens mål med studierna, tidigare studieresultat och arbetslivserfarenhet. Kursen bedrivs på heltid och är studiemedelsberättigad.

Noterat

19 nya yrkeshögskoleutbildningar

Folkuniversitetet beviljas starta 19 nya yrkeshögskoleutbildningar över hela Sverige under 2024.

– Vårt arbete med att utveckla YH-utbildningar tillsammans med näringslivet har återigen gett resultat. Vi har en bra fördelning har och fått beviljanden inom flera utbildningsområden. Samhällsbyggnad och byggt teknik, Teknik och tillverkning och Life Science är områden där vi går starkt framåt, säger Sandra Cuhrt, ordförande för Folkuniversitetets nationella YH-grupp.

– Det är särskilt roligt att Tibro Hantverksakademi, en av Sveriges ledande skolor inom möbel- och inredningshantverk med ett flertal utbildningar som är unika i landet, fick samtliga sökta program beviljade, fortsätter Sandra Cuhrt.

Ny festival lyfter romsk kultur i Helsingborg

På internationella Romadagen 8 april anordnade Södra Folkhögskolan, i samarbete med Helsingborgs stad och lokala föreningar, en festival. Festivalen var fylld med kultur, utbildning och festligheter tillägnad den romska gemenskapen, bland annat framförde "Romani-tjejer" romska nationalsånger.

– Genom festivalen vill vi inte bara fira romsk kultur, historia och framgångar, utan också motarbeta fördomar och främja en stolthet över den romska identiteten, säger Midia Osman Taha, rektor vid Södra Folkhögskolan Helsingborg.

"Via Folkuniversitetet har Umeå universitet stor möjlighet att kunna nå ut till många fler"

... säger Umeås universitetsrektor **Hans Adolfsson**, apropå den nya avsiktsförklaringen om samverkan.

Goda resultat inom Rusta och matcha

Folkuniversitetet, Region väst placerar sig på en imponerande fjärdeplats med ett resultat på 31,4 procent i Verket AB:s uppdaterade resultatdata för Arbetsförmedlingens tjänst Rusta och matcha.

Resultatet visar andelen deltagare som har gått ut i jobb och studier.

På plats under beredskapsveckan

När Sverige och Östergötland rustar sig bättre för att kunna möta konflikter och kriser öppnar sig även möjligheter att på samma gång bidra till omställningen mot ett mer hållbart samhälle. Nätverket SPIRA tittade närmare på detta under beredskapsveckan i Linköping tillsammans med flera andra organisationer. Folkuniversitetet var på plats och ordnade en klimatvandring och tre seminarier under teman som "Hur bygger vi ett robust regionalt livsmedelssystem?", "Framtidens hållbara och robusta infrastruktur" och "Civilsamhället räddar samhället i kris och beredskap".

Sommarjobbar som digitala guider

Rookie Startups hölls under sommaren i Folkuniversitetets lokaler i Stockholm. Under några veckor sommarjobbar ungdomar med att hjälpa och vägleda seniorer med IT-frågor. Syftet är att minska det digitala utanförskapet hos äldre. Rookie Startups utbildar alla ungdomar inom pedagogik, teknik, presentations teknik och källkritik. De tar sedan fram utbildningsmaterial och åker ut till olika mötesplatser där seniorer befinner sig. Rookie Startups grundades av Alexander Werdi och Fredrik Hjorth när de var 19 år gamla och precis hade tagit studenten.

Folkbildning

Studiecirklar

- Öppna studiecirklar
- Samarbeten med föreningar och grupper
- Inom en mängd ämnen:
Språk / Konsthantverk / Kommunikation och skrivande / Kultur och samhälle / Konst / IT och teknik / Arbetsliv, projektledning och HR / Hälso och friskvård / Dans, teater och musik / Foto och film / Ekonomi och marknadsföring / Miljö och natur

Kulturarrangemang

- Bland annat dansföreställningar, foto-utställningar och musikevenemang

Föreläsningar

- Bland annat forskningsföreläsningar
- Framtidsakademien
- Forskar-AW

Diplomutbildningar och utbildningslinjer

Internationella projekt

Internationellt

Språkkurser i andra länder

Internationella avdelningar

- Spanien (Barcelona och Malaga)
- Frankrike (Aix-en-Provence)
- Tyskland (Düsseldorf)
- Estland (Tartu)
- Storbritannien (Brighton - Loxdale Centre)

Språktester

Våra verksamheter

Verksamhet för personer med funktionsnedsättning

- Dans för Parkinson, neurodans
- Funkis
- Konkensus
- KRITA
- Shared reading

Ny i Sverige

- Etableringskurser
- Korta vägen
- Validering av kunskaper
- Sfi
- Svenska för asylsökande
- Yrkes-sfi

Vuxenutbildning och arbetsinriktat

- Arbetsträning och rehab
- Introduktion till arbete
- Komvux
- Omställning
- Aventus
- Stöd och matchning
- Rusta och Matcha
- Yrkes- och studieförberedande moduler

Arbetslivsinriktade kurser

Integration och arbetsliv

Personalutbildning och företagsutbildningar

- Företagsuniversitetet
- Svenska i vården - skräddarsydda B2B-kurser

Skolor

Yh-utbildningar

- Ekonomi
- Teknik
- Hälso
- IT
- Kultur
- Miljö
- Samhälle
- Säkerhet
- Transport

Konst- och kulturutbildningar/estetiska skolor

- Balettakademien
- Skrivarakademien
- Animationsakademien
- Arkitekturskolan STHLM
- Art College
- Fotoskolan STHLM
- Gotlands tonsättarskola
- Konstskolan
- KV Konstskola
- Lunds Konst/Designskola
- Skara Skolscen
- Konstskolan Linnéa

Gymnasieskolor

- Einar Hansengymnasiet
- Folkuniversitetets gymnasium i Trollhättan
- Internationella gymnasiet Uppsala
- Johannes Hedberggymnasiet
- Kungstengymnasiet
- Cultusgymnasiet

Montessorieför- och grundskolor

- Äpplet
- Fridhem
- Regnbågen

Hantverksskolor

- Musikinstrumentakademien
- Tibro Hantverksakademi

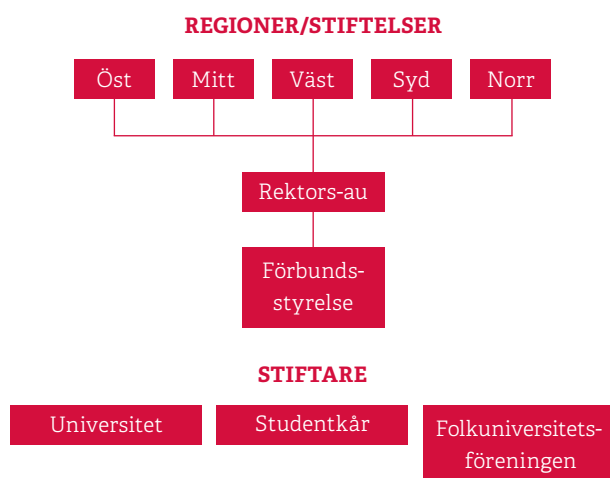
Folkhögskolor

- Braheskolan, Visingsö
- Braheskolan i Trollhättan
- Skarpnäcks folkhögskola
- Sundbybergs folkhögskola
- Södra Stockholms folkhögskola
- Södra folkhögskolan i Uppsala
- Södra folkhögskolan i Helsingborg

Organisation

Studieförbundet Folkuniversitetet är bildat av de fem stiftelserna Kursverksamheten vid Stockholms, Uppsala, Göteborgs, Lunds och Umeå universitet. Kursverksamheterna är stiftelser med respektive universitet och studentkår samt Folkuniversitetsföreningen som stiftare. Förbundskansliet leds av generalsekreterare Gunnar Danielsson. De fem stiftelsernas rektorer samt generalsekreteraren samordnar gemensamma frågor genom rektorernas arbetsutskott, au.

Region öst

Kungstengatan 45
Box 6901
102 39 Stockholm
Tel 08-789 42 00
direkt@folkuniversitetet.se

Region mitt

Bergsbrunnagatan 1
Box 386
753 23 Uppsala
Tel 018-68 00 00
info.uppsala@folkuniversitetet.se

Region väst

Norra Allégatan 6
Box 2542
403 17 Göteborg
Tel 031-10 65 00
info.gb@folkuniversitetet.se

Region syd

Skomakaregatan 8
Box 2116
220 02 Lund
Tel 046-19 77 00
info.lund@folkuniversitetet.se

Region norr

Nygatan 43
903 33 Umeå
Tel 090-71 14 00
umea@folkuniversitetet.se

Förbundskansli

Eriksbergsgatan 1a
Box 379
111 73 Stockholm
Tel 08-679 29 50
info@folkuniversitetet.se

Olof
Olsson

Region öst

Folkuniversitetet Stiftelsen Kursverksamheten vid Stockholms universitet

Styrelsens ordförande:

Professor Lars Bergström

Rektor: Olof Olsson

Geografiskt område: Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings och Gotlands län.

Josef
Åhman

Region mitt

Folkuniversitetet Stiftelsen Kursverksamheten vid Uppsala universitet

Styrelsens ordförande:

Professor Kerstin Rydbeck

Rektor: Josef Åhman

Geografiskt område: Uppsala, Västmanlands, Örebro, Dalarnas och Gävleborgs län.

Johanna
Flanke

Region väst

Folkuniversitetet Stiftelsen Kursverksamheten vid Göteborgs universitet

Styrelsens ordförande:

Professor Martin Bergö

Rektor: Johanna Flanke

Geografiskt område: Västra Götalands, Värmlands samt delar av Hallands län.

Annika
Dolk

Region syd

Folkuniversitetet Stiftelsen Kursverksamheten vid Lunds universitet

Styrelsens ordförande:

Professor Jesper Falkheimer

Rektor: Annika Dolk

Geografiskt område: Skåne, Blekinge, Kalmar, Kronobergs samt delar av Hallands län.

Martin
Höög

Region norr

Folkuniversitetet Stiftelsen Kursverksamheten vid Umeå universitet

Styrelsens ordförande:

Professor Heidi Hansson

Rektor: Martin Höög

Geografiskt område: Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands och Jämtlands län.

Folkuniversitetets styrelse – en länk till universiteten

När ledamöterna i Folkuniversitetets styrelse får frågan om hur de upplever uppdraget blandas ord som utmanande och ansvarsfullt med roligt och stimulerande. De uttrycker att det är ett meningsfullt och utvecklande uppdrag.

Ledamöterna i Folkuniversitetets styrelse har olika bakgrund men samhällsengagemanget gemensamt. Dessamma gäller rektorerna för Folkuniversitetets fem stiftelser som är ständigt adjungerade till styrelsen. Samtligas kunskap och erfarenhet kommer till nytta i de strategiska valen för studieförbundet som styrelsen gör.

Här ger styrelseledamöterna en presentation av sin forskning.

**Sverker Sörlin,
ordförande**

*Professor i miljöhistoria
vid KTH*

"Min forskning handlar om miljö och klimat som historiska och samtida problemfält och jag är särskilt engagerad i den humanistiska kunskapens betydelse för dessa frågor. En del av min forskning är vetenskapshistorisk, med inriktning mot områden som glaciologi och meteorologi, annan är inriktad på miljöns och klimatets politik. Jag var under perioden 2018 till 2022 ledamot av Klimatpolitiska rådet, utnämnd av regeringen. Jag är också vetenskapligt verksam i att undersöka bildningens och folkbildningens historiska utveckling och dagsaktuella framtidsfrågor."

Martin Bergö

*Professor i molekylär
medicin vid Karolinska
Institutet och Göteborgs
universitet*

"Min forskargrupp bedriver grundforskning och translationell forskning inom cancer, åldrande och inflammation. Mest spännande just nu är molekylära studier om hur antioxidanter i kosten stimulerar metastasering av lungcancer och malignt melanom."

Lars Bergström

*Professor i teoretisk fysik
vid Stockholms universitet*

"Min forskning handlar om läran om det allra största i universum – kosmologi, samt hur det hänger ihop med läran om det allra minsta – partikelfysik. Jag försöker förstå den mystiska mörka materia som tycks dominera i kosmos. På sista tiden har jag intresserat mig för miljö- och energifrågor i anslutning till min verksamhet i Kungliga Vetenskapsakademien, där jag är förste vice preses."

**Ylva Engström, Folkuni-
versitetsföreningen**

*Professor vid Institutionen
för molekylär biovetenskap
Wenner-Grens institut*

"Min forskning rör dels utvecklingsbiologi och hur det genetiska materialet, arvsmassan, används för att skapa celler, vävnader och organ med olika funktion, dels det medfödda immunförsvaret och hur det aktiveras och skyddar mot bakteriell infektion. För dessa studier använder vi bananflugan som modellorganism."

Heidi Hansson

*Professor i engelsk litteratur
vid Umeå universitet*

"Min forskning är inriktad på två sinsemellan ganska olika områden. Dels arbetar jag med irländsk litteratur, framför allt kvinnliga författarskap från artonhundratalets senare del, dels arbetar jag med olika kulturella uttryck för arktiska och nordliga fenomen. För det mesta hålls jag på artonhundratalet och det tidiga nittonhundratalet."

Karin Helander

*Professor i teater-
vetenskap vid Stockholms
universitet*

"Min forskning har främst handlat om svensk scenkonst (särskilt teater och opera) under 1900-talet och samtida scenkonst, föreställningsanalys, barn- och ungdomsteater och skådespelarkonst. Jag har ofta arbetat i skärningspunkten mellan teori och praktik."

Åsa Kettis

Chef för avdelningen för kvalitetsutveckling vid Uppsala universitet

"Jag är engagerad i frågor

om kvalitet i högre utbildning och forskning på nationell nivå och har uppdrag som bedömare i lärosätesgranskningar nationellt och internationellt. Jag är docent i samhällsfarmaci, det vill säga studiet av läkemedelsanvändningen i samhället. Min forskning har framför allt fokuserat på hur vård och behandling påverkar livskvaliteten."

Lars Nordlander

Fil. dr, personalchef vid Umeå universitet

"Jag är personalchef sedan januari 2016 och

innan dess var jag prefekt vid institutionen för socialt arbete, Umeå universitet. Den forskning jag tidigare ägnade mig åt var hur kunskap används i praktiskt socialt arbete. Jag rörde mig i gränslandet mellan tyst kunskap och tillägnad/inlärd kunskap."

Kerstin Rydbeck

Professor i biblioteks- och informationsvetenskap vid Uppsala universitet

"Min forskning fokuserar

på läsvanor, framförallt på socialt läsande, kopplat till folkbildning och folkbibliotek. Både med fokus på nutida verksamhet och ur ett historiskt perspektiv. Jag har också skrivit en del mer allmänt om bibliotek och om folkbildningshistorien ur ett genusperspektiv."

Jesper Falkheimer

Professor i strategisk kommunikation vid Lunds universitet

"Min forskning handlar

om målinriktad kommunikation i gränssnittet mellan organisationer och samhälle. Jag har fördjupat mig dels i olika former av kommunikation kopplad till kriser, desinformation och extremism, dels i frågor kring ledningskommunikation och organisationsutveckling. Jag gillar att koppla samman teori och praktik och att utveckla tvärvetenskap."

Sara Stendahl

Professor i offentlig rätt vid Göteborgs universitet

"Jag studerar regleringen av social trygghet i rätts-

lig teori och praktik. I fokus har varit de sociala försäkringarna som sjukförsäkring och arbetslöshetsförsäkring, men jag berör också rätten till utbildning, bostad, vård med mera. Återkommande teman är social rättvisa och legitimitet."

Lynn Åkesson

Professor i etnologi vid Lunds universitet

"Jag är verksamhetsledare för LU Futura vid

Lunds universitet. Vi arbetar med framtidsfrågor med sikte bland annat på arbetsliv, klimat och lärande. Min egen forskning har de senaste åren handlat om avfall och avfallshantering ur ett kulturvetskapligt perspektiv. Givetvis i tätt samarbete med andra vetenskapliga discipliner."

Gunnar Danielsson

Generalsekreterare Folkuniversitetet

"Jag började hos Folkuniversitetet som kursledare

och har haft en rad tjänster och uppdrag sedan dess. Bland dem rektor för Internationella gymnasiet i Uppsala, ordförande för Braheskolan, Stiftelsen Stockholms folkhögskolor och Internationella Skolorna samt rektor på Folkuniversitetet Mitt och Folkuniversitetet Öst. Sedan november 2022 är jag generalsekreterare."

Folkbildning med Folkuniversitetet 2024

På nationell nivå finns Folkuniversitetets förbundskansli och Folkuniversitetets Serviceaktiebolag (FSAB) som ansvarar för utveckling och drift av vår IT-infrastruktur. De fem stiftelser som bildar Folkuniversitetet har egen verksamhetsberättelse och ekonomi.

Under 2024 var Folkuniversitetet fortsatt medlem i Vetenskap och Allmänhet, Studieförbunden i samverkan, det internationella nätverket EALTA för språk och språktestning samt den internationella branschorganisationen för arbetsmarknadsuppdrag, IEP.

Kvalitet och intern utveckling

God kvalitet och positiv miljöpåverkan är viktiga för Folkuniversitetet. Därför är förbundet och de fem stiftelserna kvalitetscertifierade enligt ISO 9001:2015 samt miljöcertifierade eller miljödiplomerade. Under året påbörjades ett arbete inom ramen för ISO för att synkronisera alla regioners folkbildningsprocesser. Syftet är att underlätta regionsöverskridande samarbete inom folkbildningen. Våra nationella utvecklingsgrupper stärker dessutom organisationen genom erfarenhetsutbyte, utveckling och effektivt resursutnyttjande.

Vid årets nordiska studieledarkonferens på Visingsö utarbetades underlag till Målbild 2035. Magnus Dahlstedt, professor i socialt arbete vid Linköpings universitet, höll årets Iwan Bolin-föreläsning på temat Tidö-Sverige, rasismen och framtiden.

Folkuniversitetet använder verksamhetssystemet Gustav, som förvaltas gemensamt av alla studieförbund. Detta branschgemensamma system underlättar rapportering och uppföljning samt skapar goda förutsättningar för samarbete mellan förbunden. För vårt stora utbud av distanskurser använder Folkuniversitetet Moodle, och vi arbetar löpande för att upprätthålla en stabil och säker IT-miljö.

Folkbildningen

Folkuniversitetet tror på det livslånga lärandet. Vi vill ge människor starka röster och förmåga att påverka samhället och utveckla demokratin. Det stora utbudet av studiecirklar, föreläsningar och kulturprogram ska skapa rum för lärande och dialog. Statistiken på sidan 21 visar hur verksamheten fördelar sig på ämnesområden och verksamhetsformer.

Samarbeten

Genom samarbeten kan vi åstadkomma mer. På nationell nivå samarbetar vi med Senior- och Pensionärsuniversitetet, Sve-

riges Förenade Studentkårer och Finansinspektionen inom ramen för initiativet Trygga din ekonomiska framtid.

Ekonomi

För 2024 erhöll studieförbundet Folkuniversitetet 97 041 tkr i statsbidrag från Folkbildningsrådet. Folkuniversitetetsföreningen bidrog med ett betydande stöd till forskningskommunikationen i stiftelserna.

STATENS SYFTEN MED FOLKBILDNINGEN

För folkbildningsverksamheten får Folkuniversitetet ett statsbidrag. Statens syfte med statsbidraget är att:

- stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin,
- bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang för att delta i samhällsutvecklingen,
- bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället,
- bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Det nya statsbidragssystemet

Från och med 2025 inför Folkbildningsrådet ett nytt statsbidragssystem med syfte att främja kvalitet framför kvantitet och minska risken för bidragsfusk. Systemet är utformat för att tydligare definiera studieförbundens profiler och säkerställa att deras verksamhet bidrar till de samhällseffekter som staten eftersträvar.

För att kvalificera sig för statsbidrag måste studieförbunden arbeta utifrån fem centrala kvaliteter: bildning, utbildning, demokrati och delaktighet, civilsamhälle samt kulturliv. Dessa kvaliteter är avgörande för Folkbildningsrådets uppföljning och bedömning av verksamheten. Varje studieförbund ska integrera kvaliteterna i sin profil, idégrund och verksamhetsmål för att säkerställa att de uppfyller de statliga syftena med folkbildningen.

Med det nya statsbidragssystemet strävar Folkbildningsrådet efter att stödja en högkvalitativ och transparent folkbildning som främjar individens utveckling och samhällets demokratiska värderingar.

Studiecirklar 2024

Huvudämnesgrupp 2024	Antal arr	Studietimmar	Deltagare
Personlig utveckling	25	656	236
Pedagogik och lärarutbildning	4	78	35
Konst och media	3 213	106 740	2 5531
Humaniora	3 848	82 787	29 268
Samhälls- och beteendevetenskap	185	3 777	1 418
Journalistik och information	11	419	77
Företagsekonomi, handel och administration	164	4 320	1 232
Juridik och rättsvetenskap	15	208	74
Biologi och miljövetenskap	63	1179	726
Fysik, kemi och geovetenskap	10	155	110
Matematik och övrig naturvetenskap	8	156	91
Data	25	442	151
Teknik och teknisk industri	18	731	162
Material och tillverkning	2	80	14
Samhällsbyggnad och byggnadsteknik	2	41	15
Lantbruk, trädgård, skog och fiske	50	1 060	405
Hälso- och sjukvård	13	373	106
Socialt arbete och omsorg	3	65	18
Personliga tjänster	65	1 876	535
Transporttjänster	6	102	43
Miljövård och miljöskydd	1	20	9
Övriga	7	105	65
TOTALT varav kvinnor	7 738	205 370	60 321 42 217

Kulturprogram 2024

	Program antal	Deltagare (publik)
Föreläsning	2 257	197 524
Sång/musik	1 018	47 035
Dramatisk framställning	379	29 277
Film/foto/bild	403	10 306
Dans	136	15 017
Utställningar	181	23 323
Litteratur	15	491
Konst/konsthantverk	101	4 984
Tvärkulturell verksamhet	23	1 319
TOTALT	4 513	329 276

Annan folkbildningsverksamhet 2024

Arrangemang	3 626
Studietimmar	65 886

Kommuner med verksamhet
Folkuniversitetet har verksamhet i 185
av Sveriges 290 kommuner.

Året i siffror

563

forskningsföreläsningar

185

kommuner med folkbildnings-
verksamhet

1 752

antal folkbildningsarrangemang
på distans

44

antal startade YH-program

7 061

studiecirklar i språk, humaniora
och konst

37 254

publikantal vid forsknings-
föreläsningar

600

antal deltagare i Korta vägen

53 255

antal unika deltagare

Fyra tusen femhundrafemton
kulturprogram

60 321

personer i studiecirklar

Kunskap förändrar

Folkuniversitetet utvecklar människor genom kunskap och skapande. Vi är verksamma inom många områden och alla kan utvecklas hos oss oavsett om man vill byta karriär eller utveckla sin konstnärliga ådra. Vi är en obunden organisation utan vinstintressen. Genom utbildning hjälper vi våra deltagare att växa som människor; alltid personligt, ibland också karriärmässigt. Vi gör det genom att inspirera, förstå och ha förtroende för deras egna drivkrafter att lära sig.

folkuniversitetet.se